

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

13 FEVRIER 1964.

Projet de loi modifiant, en ce qui concerne les conditions d'admission aux examens des grades académiques, les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

PROJET TRANSMIS
PAR
LA CHAMBRE DES REPRESENTANTS.

CHAPITRE I.

Modifications aux lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le 31 décembre 1949.

ARTICLE PREMIER.

Le titre Ier, chapitre II, des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le 31 décembre 1949, modifié par les lois des 17 décembre 1957 et 12 mars 1958, est remplacé par les dispositions suivantes :

« CHAPITRE II.

De l'admission aux examens de candidat en philosophie et lettres, de candidat en sciences, de candidat en sciences naturelles et médicales, de candidat ingénieur civil et de candidat ingénieur agronome.

» SECTION I.

» Titres d'admission.

» Article 5.

« § 1er. Sont admis à l'examen de candidat en philosophie et lettres, de candidat en sciences,

R. A 6630.

Voir :

Documents de la Chambre des Représentants :

534 (Session de 1962-1963) :

- 1 : Projet de loi;
- 2 à 6 : Amendements;
- 7 : Rapport.
- 8 : Amendements.

Annales de la Chambre des Représentants :

11 et 13 février 1964.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

13 FEBRUARI 1964.

Ontwerp van wet waarbij de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens worden gewijzigd, wat betreft de voorwaarden voor toelating tot de examens voor het behalen van de academische graden.

ONTWERP OVERGEZONDEN
DOOR DE KAMER
VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.

HOOFDSTUK I.

Wijzigingen van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949.

EERSTE ARTIKEL.

Titel I, hoofdstuk II, van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949, gewijzigd bij de wetten van 17 december 1957 en 12 maart 1958, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« HOOFDSTUK II.

Van de toelating tot de examens van kandidaat in de letteren en wijsbegeerte, van kandidaat in de wetenschappen, van kandidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen, van kandidaat-burgerlijk ingenieur en van kandidaat-landbouwkundig ingenieur.

» AFDELING I.

» Toelatingstitels.

» Artikel 5.

» § 1. Worden toegelaten tot het examen van kandidaat in de letteren en wijsbegeerte, van kandidaat

R. A 6630.

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
534 (Zitting 1962-1963) :

- 1 : Ontwerp van wet;
- 2 tot 6 : Amendementen;
- 7 : Verslag.
- 8 : Amendementen.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
11 en 13 februari 1964.

de candidat en sciences naturelles et médicales et de candidat ingénieur agronome :

» 1° les titulaires d'un diplôme d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur, homologué par la Commission instituée par l'article 9, et attestant qu'ils ont été reçus à un examen de maturité organisé par un des établissements d'enseignement visés à l'article 6, § 1er, en vue de la délivrance de ce diplôme;

» 2° les titulaires d'un diplôme d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur conféré par l'un des jurys visés aux 2° et 3° de l'article 11, et attestant qu'ils ont été reçus à un examen de maturité organisé en vue de la délivrance de ce diplôme;

» 3° les titulaires d'un diplôme attestant qu'ils ont été reçus à un examen d'admission organisé conformément à l'alinéa suivant ou au § 2.

» Sont également admis à l'examen de candidat en sciences — groupe sciences mathématiques et physiques — et de candidat ingénieur agronome, les titulaires d'un diplôme attestant qu'ils ont été reçus à un examen d'admission organisé en vue de la délivrance de ce diplôme par un jury institué par une Université ou un établissement assimilé qui confère ces grades.

» § 2. Sont admis à l'examen de candidat ingénieur civil, les titulaires d'un diplôme attestant qu'ils ont été reçus à un examen d'admission organisé en vue de la délivrance de ce diplôme par le jury d'Etat de l'enseignement moyen supérieur ou par un jury institué par une Université ou un établissement assimilé qui confère ce grade.

» Article 6.

» § 1er. Sont admis à l'examen de maturité :

» 1° dans un établissement d'enseignement moyen supérieur, ou dans une école normale primaire, les titulaires d'un certificat d'études moyennes supérieures conféré par cet établissement ou cette école et attestant :

» a) qu'ils ont suivi avec fruit un cycle complet de six années d'études moyennes ou d'études assimilées à celles-ci, conformément à l'article 7;

» b) qu'ils ont accompli les deux dernières années dans la même section;

» c) qu'ils ont obtenu au moins 50 % du total des points aux épreuves et travaux de la dernière année.

» 2° dans un établissement d'enseignement technique, les titulaires d'un diplôme d'école technique secondaire supérieure (section scientifique industrielle) délivré par cet établissement et attestant :

» a) qu'ils ont suivi avec fruit un cycle complet de six années d'études de l'école technique ou d'études assimilées à celles-ci, conformément à l'article 7;

in de wetenschappen, van kandidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen en van kandidaat-landbouwkundig ingenieur :

» 1° de houders van een bekwaamheidsdiploma dat toegang verleent tot het hoger onderwijs, gehomologeerd door de bij artikel 9 ingestelde Commissie en waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een maturiteitsexamen, ingericht door één der onderwijsinrichtingen als bedoeld in artikel 6, § 1, met het oog op het uitreiken van bedoeld diploma;

» 2° de houders van een bekwaamheidsdiploma dat toegang verleent tot het hoger onderwijs, uitgereikt door één van de examencommissies als bedoeld in 2° en 3° van artikel 11 en waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een maturiteitsexamen ingericht met het oog op het uitreiken van bedoeld diploma;

» 3° de houders van een diploma waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een toelatingsexamen, ingericht overeenkomstig hiernavolgend lid of § 2.

» Worden eveneens toegelaten tot het examen van kandidaat in de wetenschappen — groep wis- en natuurkundige wetenschappen — en van kandidaat-landbouwkundig ingenieur, de houders van een diploma waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een toelatingsexamen ingericht, met het oog op het uitreiken van bedoeld diploma, door een examencommissie ingesteld door een Universiteit of door een daarmede gelijkgestelde inrichting die deze graden toekent.

» § 2. Worden toegelaten tot het examen van kandidaat-burgerlijk ingenieur, de houders van een diploma waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een toelatingsexamen ingericht, met het oog op het uitreiken van bedoeld diploma, door de examencommissie van de Staat voor het hoger middelbaar onderwijs of door een examencommissie ingesteld door een Universiteit of door een daarmede gelijkgestelde inrichting die deze graad toekent.

» Artikel 6.

» § 1. Worden tot het maturiteitsexamen toegelaten :

» 1° in een inrichting voor hoger middelbaar onderwijs, of in een lagere normaalschool, de houders van een getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs uitgereikt door deze inrichting of deze school en waaruit blijkt :

» a) dat zij met vrucht een volledige cyclus van zes jaar middelbaar of daarmede, overeenkomstig artikel 7, gelijkgesteld onderwijs hebben gevolgd;

» b) dat zij de laatste twee jaren in dezelfde afdeling hebben gevolgd;

» c) dat zij ten minste 50 % op het totaal der punten voor de examens en werken van het laatste jaar behaald hebben.

» 2° in een inrichting voor technisch onderwijs, de houders van een diploma van een hogere secundaire technische school (industriële-wetenschappelijke afdeling), uitgereikt door deze inrichting en waaruit blijkt :

» a) dat zij met vrucht een volledige cyclus van zes jaar studien van de technische school of daarmede, overeenkomstig artikel 7, gelijkgestelde studien hebben gevolgd;

» b) qu'ils ont accompli les deux dernières années dans la section scientifique industrielle;

» c) qu'ils ont obtenu au moins 60 % du total des points aux épreuves et travaux de la dernière année.

» 3° devant le jury d'Etat de l'enseignement moyen supérieur, les titulaires soit d'un certificat d'études moyennes supérieures délivré par ce jury et attestant qu'ils ont été reçus à un examen organisé en vue de la délivrance de ce certificat, soit d'un certificat délivré aux conditions prévues sub 1° et homologué par la Commission instituée par l'article 9;

» 4° devant le jury d'Etat de l'enseignement technique secondaire supérieur, les titulaires soit d'un diplôme d'école technique secondaire supérieure (section scientifique industrielle) délivré par ce jury et attestant qu'ils ont été reçus à un examen organisé en vue de la délivrance de ce diplôme, soit d'un diplôme délivré aux conditions prévues sub 2° et homologué par la Commission instituée par l'article 9.

» Sont également admis devant ce jury, les titulaires soit d'un diplôme d'école technique secondaire supérieure (sections autres que la section scientifique industrielle) délivré par ce jury et attestant qu'ils ont été reçus à un examen organisé en vue de la délivrance de ce diplôme, soit d'un diplôme délivré aux conditions fixées par le Roi par un établissement d'enseignement technique possédant des sections d'école technique secondaire supérieure autres que la section scientifique industrielle et homologué par la Commission instituée par l'article 9, soit encore d'un diplôme délivré aux conditions fixées par le Roi par un établissement d'enseignement artistique dont le niveau d'études est reconnu par Lui équivalent à celui de l'école technique secondaire supérieure et homologué par la Commission instituée par l'article 9.

» § 2. L'homologation du diplôme d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur, prévue à l'article 5, § 1er, 1°, est subordonnée à l'homologation préalable par la Commission instituée par l'article 9 du certificat d'études moyennes supérieures ou du diplôme d'école technique secondaire supérieure (section scientifique industrielle, dont les titulaires sont porteurs.

» Article 7.

» Pour l'application des dispositions de l'article 6, § 1er, 1°, a) et 2°, a):

» 1° sont assimilées aux trois premières années du cycle d'études moyennes :

» a) les années d'études correspondantes suivies avec fruit dans le cycle secondaire inférieur d'une école technique;

» b) dat zij de laatste twee jaren in de industrieel-wetenschappelijke afdeling hebben gevolgd;

» c) dat zij ten minste 60 % op het totaal der punten voor de examens en werken van het laatste jaar behaald hebben.

» 3° voor de examencommissie van de Staat voor het hoger middelbaar onderwijs, de houders hetzij van een getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs, uitgereikt door deze examencommissie en waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een examen ingericht met het oog op het uitreiken van bedoeld getuigschrift, hetzij van een getuigschrift uitgereikt onder de sub 1° bepaalde voorwaarden en gehomologeerd door de bij artikel 9 ingestelde Commissie;

» 4° voor de examencommissie van de Staat voor het hoger secundair technisch onderwijs, de houders hetzij van een diploma van een hogere secundaire technische school (industrieel-wetenschappelijke afdeling), uitgereikt door deze examencommissie en waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een examen ingericht met het oog op het uitreiken van bedoeld diploma, hetzij van een diploma uitgereikt onder de sub 2° bepaalde voorwaarden en gehomologeerd door de bij artikel 9 ingestelde Commissie.

» Worden eveneens voor deze examencommissie toegelaten, de houders hetzij van een diploma van een hogere secundaire technische school (andere afdelingen dan de industrieel-wetenschappelijke afdeling), door deze examencommissie uitgereikt en waaruit blijkt dat zij geslaagd zijn voor een examen ingericht met het oog op het uitreiken van dit diploma, hetzij van een diploma, onder de door de Koning vastgestelde voorwaarden uitgereikt door een inrichting voor technisch onderwijs die andere afdelingen van een hogere technische school bezit dan de industrieel-wetenschappelijke afdeling, en gehomologeerd door de bij artikel 9 ingestelde Commissie, hetzij nog van een diploma uitgereikt onder de door de Koning vastgestelde voorwaarden door een inrichting voor kunstonderwijs waarvan het studiepeil door Hem als gelijkwaardig erkend wordt met dit van de hogere secundaire technische school, en gehomologeerd door de bij artikel 9 ingestelde Commissie.

» § 2. De homologatie van het bekwaamheidsdiploma dat toegang verleent tot het hoger onderwijs, bepaald bij artikel 5, § 1, 1°, wordt afhankelijk gesteld van de voorafgaande homologatie, door de bij artikel 9 ingestelde Commissie, van het getuigschrift van hoger middelbaar onderwijs of van het diploma van een hogere secundaire technische school (industrieel-wetenschappelijke afdeling) waarvan de titularissen houder zijn.

» Artikel 7.

» Voor de toepassing van de bepaling van artikel 6, § 1, 1°, a) en 2°, a):

» 1° worden gelijkgesteld met de eerste drie jaren van de cyclus middelbaar onderwijs :

» a) de overeenstemmende leerjaren met vrucht gevolgd in de lagere secundaire cyclus van een technische school;

» b) les études du cycle secondaire inférieur attestées par un certificat délivré par le jury d'Etat de l'enseignement secondaire inférieur et constatant que le titulaire a été reçu à un examen organisé par ce jury.

» 2° sont assimilées aux trois premières années du cycle d'études de l'école technique :

» a) les années d'études correspondantes suivies avec fruit dans le cycle inférieur des études moyennes;

» b) les études du cycle secondaire inférieur attestées par un certificat délivré par le jury d'Etat de l'enseignement secondaire inférieur et constatant que le titulaire a été reçu à un examen organisé par ce jury.

» 3° sont assimilées aux trois dernières années du cycle d'études moyennes, les années d'études suivies avec fruit dans l'enseignement normal primaire, à condition :

» a) que le programme de cet enseignement soit équivalent à celui de l'enseignement moyen;

» b) que les trois dernières années aient été accomplies dans la même section.

» Le Roi détermine les modalités de cette assimilation.

» Il fixe également les règles de passage entre l'enseignement moyen et l'école technique et réciproquement.

» Article 8.

» L'examen de maturité organisé dans les établissements d'enseignement a lieu chaque année au terme de la dernière année du cycle complet d'études devant un jury composé :

» 1° du chef de l'établissement qui le préside et des professeurs de la dernière année;

» 2° d'interrogateurs étrangers à l'établissement et, à titre facultatif, de professeurs de l'établissement, autres que ceux cités au 1°.

» Seuls les membres cités au 1° ont voix délibérative.

» Les membres cités au 2° sont désignés par le pouvoir organisateur de l'établissement; le nombre des interrogateurs étrangers ne peut être inférieur au tiers du total des membres ayant voix délibérative.

» Le Roi fixe les sessions de l'examen.

» L'examen comprend deux parties :

» 1° une dissertation dans la langue de l'enseignement complétée éventuellement par une conversation portant sur le sujet de la dissertation;

» 2° une interrogation orale, au choix du récipiendaire, sur une matière principale ou sur deux matières

» b) de studiën van de lagere secundaire cyclus, gestaafd door een getuigschrift uitgereikt door de examencommissie van de Staat voor het lager secundair onderwijs en waarbij vastgesteld wordt dat de houder geslaagd is voor een examen ingericht door bedoelde examencommissie.

» 2° worden gelijkgesteld met de eerste drie jaren van de onderwijscyclus van de technische school :

» a) de overeenstemmende leerjaren met vrucht gevolgd in de lagere cyclus van het middelbaar onderwijs;

» b) de studiën van de lagere secundaire cyclus, gestaafd door een getuigschrift uitgereikt door de examencommissie van de Staat voor het lager secundair onderwijs en waarbij vastgesteld wordt dat de houder geslaagd is voor een examen ingericht door bedoelde examencommissie.

» 3° worden gelijkgesteld met de laatste drie jaren van de cyclus middelbaar onderwijs de leerjaren die met vrucht in het lager normaalonderwijs gevolgd zijn, op voorwaarde :

» a) dat het programma van dit onderwijs gelijkwaardig zij met dat van het middelbaar onderwijs;

» b) dat de laatste drie jaren in dezelfde afdeling werden gevolgd.

» De Koning bepaalt de modaliteiten van deze gelijkstelling.

» Hij stelt eveneens de regelen vast voor de overgang van het middelbaar onderwijs naar de technische school en omgekeerd.

» Artikel 8.

» Het maturiteitsexamen ingericht in de onderwijsinrichtingen heeft ieder jaar plaats op het einde van het laatste jaar van de volledige onderwijscyclus voor een examencommissie samengesteld uit :

» 1° het inrichtingshoofd, dat het voorzitterschap waarneemt en de leraars van het laatste jaar;

» 2° examinatoren die niet tot de inrichting behoren en, facultatief, andere leraars van de inrichting dan de onder 1° genoemde.

» Alleen de onder 1° vermelde leden hebben beraadslagende stem.

» De onder 2° vermelde leden worden aangewezen door de inrichtende overheid van de inrichting; het aantal examinatoren die niet tot de inrichting behoren mag niet lager zijn dan een derde van het totaal aantal leden met beraadslagende stem.

» De Koning bepaalt de examenzittijden.

» Het examen omvat twee delen :

» 1° een verhandeling in de taal van het onderwijs, eventueel aangevuld met een gesprek over het onderwerp van de verhandeling;

» 2° een mondelinge ondervraging naar keus van de examinandus, over een hoofdvak of over twee bijvak-

secondaires figurant au programme de la dernière année.

» Le Roi détermine ce qu'il faut entendre par matière principale et par matière secondaire.

» L'examen est subi pour chaque matière devant au moins deux membres du jury dont l'un sera, de préférence, un des interrogateurs étrangers à l'établissement.

» Lors de la délibération finale, le jury tient compte des résultats obtenus par le récipiendaire au cours des deux dernières années d'études.

» SECTION 2.

» Homologation des diplômes et certificats.

» Article 9.

» Il est institué une Commission d'homologation des diplômes d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur, également chargée de l'homologation des certificats d'études moyennes supérieures et des diplômes de l'école technique secondaire supérieure.

» Elle est composée de deux sections, l'une pour l'enseignement moyen supérieur, l'autre pour l'enseignement technique secondaire supérieur.

» La première section est composée de professeurs de l'enseignement moyen supérieur, la seconde de professeurs de l'enseignement technique secondaire supérieur, de telle sorte que les membres appartenant à l'enseignement officiel et les membres appartenant à l'enseignement libre y figurent en nombre égal.

» Le président est choisi en dehors du personnel enseignant.

» Le Roi règle l'organisation et le fonctionnement de cette Commission.

» Article 10.

» § 1er. La Commission constate que les diplômes et certificats ont été délivrés conformément aux prescriptions légales.

» Si le diplôme ou certificat ne répond pas à ces prescriptions ou ne présente pas un caractère suffisant de sincérité, la Commission peut fixer au chef de l'établissement ou de l'école un délai pour fournir la justification nécessaire.

» § 2. La Commission doit s'assurer si le programme des études effectivement suivi est un programme de l'enseignement de l'Etat ou un programme approuvé en vertu de l'article 6 de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, ou un programme équivalent.

» En ce qui concerne l'enseignement moyen provincial, communal et libre, l'approbation ministérielle visée aux articles 6 et 24, § 2, 2°, de la loi du 29 mai 1959

ken die voorkomen op het programma van het laatste jaar.

» De Koning bepaalt wat dient verstaan te worden onder hoofdvak en bijvak.

» Het examen wordt voor elk vak afgelegd ten overstaan van ten minste twee leden van de examencommissie, van wie één, bij voorkeur, behoort tot de examinatoren die niet tot de inrichting behoren.

» Bij de eindberaadslaging houdt de examencommissie rekening met de uitslagen door de examinandus behaald tijdens de laatste twee leerjaren.

» AFDELING 2.

» Homologatie der diploma's en getuigschriften.

» Artikel 9.

» Er wordt een homologatiecommissie ingesteld voor de bekwaamheidsdiploma's die toegang verlenen tot het hoger onderwijs; deze Commissie is eveneens belast met de homologatie van de getuigschriften van hoger middelbaar onderwijs en van de diploma's van de hogere secundaire technische school.

» Zij is samengesteld uit twee afdelingen, één voor het hoger middelbaar onderwijs, de andere voor het hoger secundair technisch onderwijs.

» De eerste afdeling is samengesteld uit leraars van het hoger middelbaar onderwijs, de tweede uit leraars van het hoger secundair technisch onderwijs, derwijze dat de leden van het officieel onderwijs en de leden van het vrij onderwijs er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn.

» De voorzitter wordt buiten het onderwijzend personeel gekozen.

» De Koning regelt de inrichting en de werking van deze Commissie.

» Artikel 10.

» § 1. De Commissie stelt vast dat de diploma's en getuigschriften overeenkomstig de wettelijke voorschriften verleend werden.

» Zo het diploma of getuigschrift aan deze voorschriften niet beantwoordt of zo het geen voldoende waarborgen voor betrouwbaarheid biedt, kan de Commissie aan het hoofd der inrichting of van de school een termijn opleggen binnen welke hij de nodige verantwoording moet verstrekken.

» § 2. De Commissie moet zich ervan vergewissen of het werkelijk gevolgde leerplan een leerplan van het Rijksonderwijs is of een leerplan goedgekeurd krachtens artikel 6 der wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal, technisch en kunstonderwijs, of een gelijkwaardig leerplan.

» Wat het provinciaal, gemeentelijk en vrij middelbaar onderwijs betreft, wordt de ministeriële goedkeuring als bedoeld in de artikelen 6 en 24, § 2, 2°, van

modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, sera donnée sur avis d'une Commission composée de telle sorte que les représentants de l'enseignement officiel et les représentants de l'enseignement libre y figurent en nombre égal.

» Le Roi règle l'organisation et le fonctionnement de cette commission.

» § 3. La Commission constate le degré de formation acquis au cours des trois premières années du cycle d'études moyennes ou de l'école technique au vu d'un certificat homologué de l'enseignement secondaire inférieur ou d'un certificat attestant que le titulaire a été reçu à un examen organisé par le jury d'Etat de l'enseignement secondaire inférieur, avant la fin du premier trimestre de la quatrième année du cycle complet d'études.

» § 4. La Commission peut prendre en considération des attestations d'études partielles suivies avec fruit dans des établissements d'enseignement secondaire qui sont situés à l'étranger ou qui sont situés en Belgique mais sont créés en application d'une convention internationale à laquelle adhère la Belgique, si elle estime que le programme suivi est équivalent à celui de l'enseignement moyen ou de l'école technique belges.

» SECTION 3.

» Jurys d'Etat.

» Article 11.

» Il est institué :

» 1° un jury d'Etat de l'enseignement secondaire inférieur chargé de la délivrance de certificats d'enseignement secondaire inférieur aux candidats ayant atteint au moins l'âge de 14 ans au 31 décembre de l'année précédant la session;

» 2° un jury d'Etat de l'enseignement moyen supérieur chargé de la délivrance de certificats d'enseignement moyen supérieur et de diplômes d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur;

» 3° un jury d'Etat de l'enseignement technique secondaire supérieur chargé de la délivrance de diplômes d'enseignement technique secondaire supérieur et de diplômes d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur.

» Ces jurys comprennent chacun deux chambres, l'une pour les récipiendaires qui présentent les examens en langue française, l'autre pour les récipiendaires qui présentent les examens en langue néerlandaise. Le Roi arrête des dispositions spéciales pour les récipiendaires qui présentent les examens en langue allemande.

» Les jurys sont composés de professeurs, de telle sorte que les membres appartenant à l'enseignement

de la wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs, verleend op advies van een Commissie die derwijze is samengesteld dat de vertegenwoordigers van het officieel onderwijs en de vertegenwoordigers van het vrij onderwijs er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn.

» De Koning regelt de inrichting en de werking van deze Commissie.

» § 3. De Commissie gaat het ontwikkelingspeil na dat bereikt is na de eerste drie jaren middelbaar onderwijs of onderwijs aan de technische school en steunt hiervoor op een gehomologeerd getuigschrift van lager secundair onderwijs of op een getuigschrift waaruit blijkt dat de houder geslaagd is voor een examen, door de examencommissies van de Staat voor het lager secundair onderwijs ingericht vóór het einde van het eerste kwartaal van het vierde leerjaar van de volledige onderwijscyclus.

» § 4. De Commissie kan attesten in aanmerking nemen met betrekking tot gedeeltelijke studiën die met vrucht gevolgd zijn in inrichtingen voor secundair onderwijs die in het buitenland gelegen zijn of die in België zijn gelegen, doch opgericht zijn bij toepassing van een door België goedgekeurde internationale overeenkomst, wanneer de Commissie oordeelt dat het gevolgde leerplan gelijkwaardig is met dat van het Belgisch middelbaar onderwijs of met dat van de Belgische technische school.

» AFDELING 3.

» Examencommissies van de Staat.

» Artikel 11.

» Er worden ingesteld :

» 1° een examencommissie van de Staat voor het lager secundair onderwijs, belast met het uitreiken van de getuigschriften van lager secundair onderwijs aan de kandidaten die ten minste de leeftijd van 14 jaar bereikt hebben op 31 december van het jaar vóór dat waarin de zitting plaats heeft;

» 2° een examencommissie van de Staat voor het hoger middelbaar onderwijs, belast met het uitreiken van getuigschriften van hoger middelbaar onderwijs en van bekwaamheidsdiploma's die toegang verlenen tot het hoger onderwijs;

» 3° een examencommissie van de Staat voor het hoger secundair technisch onderwijs, belast met het uitreiken van diploma's van hoger secundair technisch onderwijs en van bekwaamheidsdiploma's die toegang verlenen tot het hoger onderwijs.

» Deze examencommissies zijn samengesteld uit twee kamers, één voor de examinandi die de examens afleggen in de Franse taal, de andere voor de examinandi die de examens afleggen in de Nederlandse taal. De Koning treft bijzondere bepalingen voor de examinandi die de examens afleggen in de Duitse taal.

» De examencommissies bestaan uit leraars; ze zijn derwijze samengesteld dat de leden die tot het officieel

officiel et les membres appartenant à l'enseignement libre y figurent en nombre égal.

» Le président de chaque jury est choisi en dehors du personnel enseignant.

» Le Roi fixe le siège de ces jurys. Il en règle l'organisation et le fonctionnement. Il détermine les matières des examens et le niveau des connaissances exigées. Il peut accorder des dispenses d'interrogation sur certaines matières, aux titulaires d'un diplôme ou certificat belge permettant d'inférer qu'ils ont suivi avec fruit sur lesdites matières un enseignement équivalent.

» SECTION 4.

» Jurys institués par les universités et les établissements assimilés.

» Article 12.

» Le Roi détermine les matières des examens d'admission organisés en vertu de l'article 5, § 1er, deuxième alinéa et § 2. Il détermine également le niveau des connaissances exigées. Il peut accorder des dispenses d'interrogation sur certaines matières, aux titulaires d'un diplôme ou certificat belge permettant d'inférer qu'ils ont suivi avec fruit sur lesdites matières un enseignement équivalent.

» SECTION 5.

» Dispositions générales.

» Article 13.

» Le Roi fixe :

» 1° la forme des diplômes et certificats visés dans les dispositions précédentes;

» 2° le montant des droits d'inscription aux examens organisés par les jurys institués par l'article 11;

» 3° le montant des droits d'homologation des diplômes et certificats.

» Article 14.

» Le Roi détermine les conditions selon lesquelles peut être reconnue l'équivalence des diplômes et certificats obtenus dans des établissements d'enseignement secondaire qui sont situés à l'étranger ou qui sont situés en Belgique, mais sont créés en application d'une convention internationale à laquelle adhère la Belgique, avec les diplômes et certificats homologués de l'enseignement moyen supérieur et de l'enseignement technique secondaire supérieur. »

ART. 2.

Le 4° de l'article 50 des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

onderwijs behoren en de leden die tot het vrij onderwijs behoren er in gelijk aantal in vertegenwoordigd zijn.

» De voorzitter van elke examencommissie wordt buiten het onderwijzend personeel gekozen.

» De Koning bepaalt de zetel van deze examencommissies. Hij regelt er de inrichting en de werking van. Hij bepaalt de vakken van de examens, alsook het peil van de vereiste kennis. Hij kan vrijstelling van de ondervraging over sommige vakken verlenen aan de houders van een Belgisch diploma of getuigschrift waaruit kan worden opgemaakt dat zij voor bedoelde vakken een gelijkwaardig onderwijs met vrucht genoten hebben.

» AFDELING 4.

» Examencommissies ingesteld door de universiteiten of door de daarmee gelijkgestelde inrichtingen.

» Artikel 12.

» De Koning bepaalt de vakken van de krachtens artikel 5, § 1, tweede lid, en § 2 ingerichte toelatings-examens. Hij bepaalt eveneens het peil van de vereiste kennis. Hij kan vrijstelling van de ondervraging over sommige vakken verlenen aan de houders van een Belgisch diploma of getuigschrift waaruit kan worden opgemaakt dat zij voor bedoelde vakken een gelijkwaardig onderwijs met vrucht genoten hebben.

» AFDELING 5.

» Algemene bepalingen.

» Artikel 13.

» De Koning bepaalt :

» 1° de vorm van de diploma's en van de getuigschriften die in de vorige bepalingen zijn bedoeld;

» 2° het bedrag van de inschrijvingsrechten voor de examens ingericht door de bij artikel 11 ingestelde examencommissies;

» 3° het bedrag der homologatierechten voor de diploma's en getuigschriften.

» Artikel 14.

» De Koning bepaalt de voorwaarden waaronder de diploma's en getuigschriften, uitgereikt door inrichtingen voor secundair onderwijs die in het buitenland zijn gelegen of die in België zijn gelegen, doch opgericht zijn bij toepassing van een door België goedgekeurde internationale overeenkomst, kunnen worden gelijkgesteld met de gehomologeerde diploma's en getuigschriften van hoger middelbaar onderwijs en van hoger secundair technisch onderwijs. »

ART. 2.

Het 4° van artikel 50 derzelfde gecoördineerde wetten wordt door de volgende bepaling vervangen :

« 4° Le montant des indemnités dues aux membres des commissions et des jurys institués par la présente coordination du chef de vacations et des frais de route et de séjour. »

CHAPITRE II.

Dispositions transitoires et finales.

ART. 3.

L'article 62 des mêmes lois est abrogé.

ART. 4.

Le Roi peut compléter, sur avis conforme d'une commission composée en nombre égal de représentants de l'enseignement universitaire et de l'enseignement technique secondaire supérieur, les articles 5, § 1er et 6 nouveaux, des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, en vue d'admettre aux examens de candidat énumérés audit article 5, § 1er, les titulaires du diplôme de l'enseignement technique secondaire supérieur (sections autres que la section scientifique industrielle) et cela, dans des conditions identiques à celles prévues pour les titulaires du même diplôme (section scientifique industrielle).

Le Roi règle l'organisation et le fonctionnement de la Commission. Il fixe notamment le montant des indemnités dues aux membres du chef de vacations et de frais de route et de séjour.

ART. 5.

L'Etat peut organiser ou subventionner, conformément aux dispositions de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, les cours institués dans des établissements d'enseignement moyen afin de permettre à des élèves titulaires de l'un des diplômes visés à l'article 5 (*nouveau*) des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, d'acquérir des connaissances complémentaires en vue de leur inscription aux examens de l'un des grades académiques visés à l'article 5 précité.

ART. 6.

En vue de l'application de l'article 10 nouveau, § 4, des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, la Commission d'homologation des diplômes d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur est tenue de se conformer aux décisions prises par le Ministre de l'Education nationale et de la Culture à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi, au sujet de l'assimilation d'établissements étrangers aux écoles techniques.

« 4° Het bedrag der vergoedingen verschuldigd aan de leden van de commissies en de examencommissies, door deze coördinatie ingesteld, uit hoofde van vacaties en reis- en verblijfkosten. »

HOOFDSTUK II.

Overgangs- en slotbepalingen.

ART. 3.

Artikel 62 van dezelfde wetten wordt opgeheven.

ART. 4.

De Koning kan, op eensluidend advies van een commissie, die is samengesteld uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van het universitair onderwijs en het hoger secundair technisch onderwijs, de nieuwe artikelen 5, § 1, en 6 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma der universitaire examens aanvullen om de houders van het diploma van het hoger secundair technisch onderwijs (andere afdelingen dan de industrieel-wetenschappelijke afdeling) onder dezelfde voorwaarden als de houders van hetzelfde diploma (industrieel-wetenschappelijke afdeling) tot de in voornoemd artikel 5, § 1, opgesomde examens van kandidaat toe te laten.

De Koning regelt de inrichting en de werking van de Commissie. Hij bepaalt onder meer het bedrag van de vergoedingen verschuldigd aan de leden uit hoofde van vacaties en reis- en verblijfkosten.

ART. 5.

De Staat kan, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal, technisch en kunstonderwijs, de leergangen inrichtingen of subsidiëren die in de inrichtingen voor middelbaar onderwijs ingesteld worden ten einde de leerlingen, die houder zijn van een der diploma's bedoeld bij het nieuw artikel 5 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, de mogelijkheid te bieden aanvullende kennis te verwerven met het oog op de inschrijving voor de examens van de bij voornoemd artikel 5 bedoelde academische graden.

ART. 6.

Met het oog op de toepassing van het nieuw artikel 10, § 4, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens is de Homologatiecommissie voor de bekwaamheidsdiploma's die toegang verlenen tot het hoger onderwijs gehouden zich te schikken naar de beslissingen die op de datum van de inwerkingtreding van deze wet door de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur waren genomen nopens de gelijkstelling van buitenlandse inrichtingen met de technische scholen.

ART. 7.

En attendant que le Roi ait établi, en application de l'article 23 de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, une Commission d'homologation de l'enseignement secondaire inférieur, les attributions de cette Commission sont exercées par la Commission d'homologation des diplômes d'aptitude à accéder à l'enseignement supérieur.

ART. 8.

§ 1er. Les titulaires d'un certificat qui, à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi donne accès à l'un des examens des grades académiques énumérés à l'article 5 nouveau des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, continuent à bénéficier des droits attachés antérieurement à ce certificat. En outre, ils sont admis à l'examen de maturité organisé par le jury d'Etat de l'enseignement moyen supérieur; toutefois lorsque le certificat a été obtenu depuis moins de trois ans, ils peuvent également être admis à l'examen de maturité organisé dans l'établissement ou l'école qui a conféré ce certificat.

§ 2. Ceux qui, à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi, suivent un cours d'humanités dans une classe de rhétorique ou de première d'un établissement d'enseignement moyen ou dans une classe de quatrième année d'une école normale primaire, pourront obtenir, soit le certificat d'humanités délivré selon les dispositions en vigueur à la date précitée, soit le certificat d'études moyennes supérieures délivré selon les dispositions de l'article 6 (*nouveau*) des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

Dans le premier cas ils bénéficient des droits prévus au § 1er.

ART. 9.

Ceux qui sont titulaires à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi d'un certificat homologué d'humanités et ont obtenu ou obtiendront un grade légal ou scientifique de candidat, bénéficient des dispositions de l'article 5, § 1er nouveau des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

ART. 10.

Le Roi peut coordonner les dispositions légales relatives à la collation des grades académiques et au programme des examens universitaires, en tenant compte des modifications expresses ou implicites que ces dis-

ART. 7.

In afwachting dat de Koning een Homologatiecommissie voor het lager secundair onderwijs heeft tot stand gebracht ter uitvoering van artikel 23 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs, zullen de bevoegdheden van deze Commissie uitgeoefend worden door de Homologatiecommissie voor de bekwaamheidsdiploma's die toegang verlenen tot het hoger onderwijs.

ART. 8.

§ 1. De houders van een getuigschrift dat, op de datum van de inwerkingtreding van deze wet, toegang verleent tot één van de examens voor de academische graden, opgesomd in het nieuw artikel 5 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, genieten verder de rechten die voorheen aan dit getuigschrift verbonden waren. Ze worden bovendien toegelaten tot het maturiteitsexamen ingericht door de examencommissie van de Staat voor het hoger middelbaar onderwijs; nochtans, wanneer het getuigschrift sedert minder dan drie jaar behaald werd, kunnen ze eveneens toegelaten worden tot het maturiteitsexamen, ingericht in de inrichting of de school die dit getuigschrift heeft uitgereikt.

§ 2. De personen die, op de datum van de inwerkingtreding van deze wet, een humanioracursus volgen in een retoricaklas of in de hoogste klas van een inrichting voor middelbaar onderwijs, of in een klas van het vierde jaar van een lagere normaalschool, zullen het getuigschrift kunnen behalen, hetzij van humaniorastudiën uitgereikt volgens de op voornoemde datum van kracht zijnde bepalingen, hetzij van hoger middelbaar onderwijs, uitgereikt volgens de bepalingen van het nieuw artikel 6 van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

In het eerste geval genieten zij de bij § 1 bedoelde rechten.

ART. 9.

De personen die, op de datum van de inwerkingtreding van deze wet, houder zijn van een gehomologeerd getuigschrift van humaniorastudiën en die een wettelijke of wetenschappelijke graad van kandidaat hebben behaald of zullen behalen, hebben het genot van de bepalingen van het nieuw artikel 5, § 1, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

ART. 10.

De Koning kan de wettelijke bepalingen betreffende de toekenning van de academische graden en het programma van de universitaire examens coördineren, hierbij rekening houdend met de uitdrukkelijke of

positions auraient subies au moment où les coordinations seront établies.

A cette fin, Il peut :

1° modifier l'ordre, le numérotage et en général, la présentation des dispositions à coordonner;

2° mettre les références contenues dans les lois à coordonner en concordance avec le numérotage nouveau;

3° sans porter atteinte aux principes inscrits dans les dispositions à coordonner, modifier la rédaction, en vue d'assurer leur concordance et d'en unifier la terminologie.

La coordination portera l'intitulé suivant :

« Lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le... »

ART. 11.

La présente loi entre en vigueur au début de l'année civile qui suit l'année académique en cours au moment de la publication au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 13 février 1964.

*Le Président
de la Chambre des Représentants,*

implicite wijzigingen welke deze bepalingen mochten ondergaan hebben op het ogenblik dat de coördinaties zullen worden verricht.

Daartoe kan Hij :

1° de volgorde, de nummering en, in 't algemeen, de inkleiding van de te coördineren bepalingen wijzigen;

2° de verwijzingen die voorkomen in de te coördineren wetten met de nieuwe nummering doen overeenstemmen;

3° zonder afbreuk te doen aan de principes welke in de te coördineren bepalingen zijn vervat, de redactie van deze bepalingen wijzigen, ten einde ze te doen overeenstemmen en de daarbij gebruikte terminologie eenvormig te maken.

De coördinatie zal het volgend opschrift dragen :

« Wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd op... »

ART. 11.

Deze wet treedt in werking bij het begin van het kalenderjaar volgend op het academiejaar dat, bij de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, aan de gang is.

Brussel, 13 februari 1964.

*De Voorzitter
van de Kamer van Volksvertegenwoordigers,*

A. VAN ACKER.

Les Secrétaires, | De Secretarissen,

J. VERCAUTEREN.
M. DE RIEMAECKER-LEGOT.